

Rapport 2022:3

Analys av arbetslöshetskassornas kontrollarbete

Delrapportering mars 2022

IAF:s tillsyn

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) ansvarar för tillsynen över arbetslöshetsförsäkringen. Vi granskar arbetslöshetskassorna och Arbetsförmedlingens handläggning av ärenden som rör arbetslöshetsförsäkringen, återkallande av anvisning till arbetsmarknadspolitiska program och utbetalning av statsbidrag till arbetslöshetskassorna. Vi granskar även Arbetsförmedlingens respektive Försäkringskassans handläggning av ärenden som rör sanktioner inom aktivitetsstödet, utvecklingsersättningen och etableringsersättningen.

Vi verkar för att de aktörer vi har tillsyn över ska tillämpa bestämmelserna i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor och i tillhörande förordningar och föreskrifter likformigt och rättvist, och för att säkerställa att arbetslöshetsersättning bara betalas ut till de personer som är berättigade till det.

Vi för statens talan i domstol och utfärdar föreskrifter inom arbetslöshetsförsäkringens område. Vi följer även utvecklingen inom våra tillsynsområden och tar de initiativ till åtgärder som denna uppföljning ger anledning till.

Förord

Denna rapport utgör delrapporteringen av IAF:s uppdrag att undersöka och analysera vilka åtgärder som arbetslöshetskassorna har vidtagit för att motverka felaktiga utbetalningar under 2021 och 2022. Slutrapporteringen kommer att innehålla analyser av hur arbetslöshetskassorna har använt de bidrag på totalt 20 miljoner kronor som betalades ut i syfte att stärka kontrollarbetet.

Granskningen genomförs av Camilla Pettersson och Dan Svensson. Delrapporten föredrogs av Camilla Pettersson. Vid beredningen av ärendet deltog enhetscheferna Lena Byström, Cathrine Carlberg, Jessica Idbrant och Annelie Westman. Generaldirektören vid IAF har fattat beslut i ärendet.

Katrineholm den 22 mars 2022

Peter Ekborg
Generaldirektör

Camilla Pettersson
Granskningsledare

Innehåll

1	Inledning	5
1.1	Fördelning av bidrag för att motverka felaktiga utbetalningar	5
2	Tidigare granskning om arbetslöshetskassornas arbete för att motverka felaktiga utbetalningar	7
2.1	Risker för felaktiga utbetalningar	7
2.2	Kontroller för att motverka felaktiga utbetalningar.....	8
3	Arbetslöshetskassornas planerade åtgärder	9

1 Inledning

IAF har i regleringsbrevet för 2022 fått i uppdrag att undersöka och analysera vilka åtgärder som arbetslöshetskassorna har vidtagit för att motverka felaktiga utbetalningar under 2021 och 2022. IAF ska vidare analysera hur arbetslöshetskassorna har använt de bidrag på totalt 20 miljoner kronor som betalades ut i syfte att stärka kontrollarbetet. Uppdraget ska delrapporteras till regeringen senast den 31 mars och slutrapporteras senast den 14 oktober 2022.

Denna delrapportering består i huvudsak av en nulägesrapport från Sveriges a-kassor om arbetslöshetskassornas planerade åtgärder och användningen av bidragen. Inför slutrapporteringen kommer en enkät att skickas till samtliga arbetslöshetskassor. Slutrapporten kommer, utifrån enkätsvaren och IAF:s tidigare granskningar av arbetslöshetskassornas arbete med att motverka felaktiga utbetalningar, att innefatta analyser om kassornas åtgärder och om de utbetalade bidragen har fått någon effekt på att stärka kassornas kontrollarbete.

1.1 Fördelning av bidrag för att motverka felaktiga utbetalningar

Den 30 september 2021 beslutade regeringen att ett bidrag på 10 miljoner kronor skulle betalas ut till arbetslöshetskassorna för att stärka kontrollarbetet och motverka felaktiga utbetalningar och fusk inom arbetslöshetsförsäkringen. Beslut om att betala ut ytterligare 10 miljoner fattades den 27 januari 2022. Tabell 1 visar fördelningen av bidragen, dels för 2021 och dels för 2022.

Tabell 1: Fördelning av bidragen 2021 och 2022.

Arbetslöshetskassa	Belopp 2021	Belopp 2022	Totalt belopp
Unionens	1 171 120 kr	1 154 910 kr	2 326 030 kr
Kommunalarbetarnas	1 125 268 kr	1 183 726 kr	2 308 994 kr
Alfa	804 381 kr	810 367 kr	1 614 748 kr
Akademikernas	569 667 kr	575 689 kr	1 145 356 kr
Hotell- och restauranganställdas	587 874 kr	552 665 kr	1 140 539 kr
Handelsanställdas	483 585 kr	483 807 kr	967 392 kr
IF Metalls	451 535 kr	445 108 kr	896 643 kr
Transportarbetarnas	368 281 kr	364 597 kr	732 878 kr
Fastighets	357 486 kr	360 261 kr	717 747 kr
Byggnads	360 012 kr	344 178 kr	704 190 kr
GS	315 476 kr	311 518 kr	626 994 kr

Arbetslöshetskassa	Belopp 2021	Belopp 2022	Totalt belopp
Småföretagarnas	308 552 kr	310 677 kr	619 229 kr
Livsmedelsarbetarnas	301 267 kr	301 425 kr	602 692 kr
Finans- och försäkringsbranschens	277 124 kr	278 573 kr	555 697 kr
Elektrikernas	271 684 kr	270 409 kr	542 093 kr
Sveriges arbetares	266 560 kr	269 266 kr	535 826 kr
Vision	265 878 kr	269 925 kr	535 803 kr
Sekos	271 889 kr	261 920 kr	533 809 kr
Journalisternas	265 941 kr	265 332 kr	531 273 kr
Säljarnas	265 223 kr	265 317 kr	530 540 kr
Pappersindustriarbetarnas	258 550 kr	260 155 kr	518 705 kr
Lärarnas	239 031 kr	247 643 kr	486 674 kr
Ledarnas	213 041 kr	213 148 kr	426 189 kr
STs	198 285 kr	199 384 kr	397 669 kr
Hamnarbetarnas ¹	2 291 kr	-	2 291 kr
Totalt	10 000 000	10 000 000	20 000 000

Källa: Uppdrag till Arbetsförmedlingen att betala ut bidrag till arbetslöshetskassor för att stärka kontrollarbetet. Regeringsbeslut, A2022/00130 A2022/00060.

¹ Hamnarbetarnas arbetslöshetskassa fusionerades med Sveriges arbetares arbetslöshetskassa den 1 november 2021 och tilldelades därför inte något bidrag 2022.

2 Tidigare granskning om arbetslöshetskassornas arbete för att motverka felaktiga utbetalningar

Utifrån IAF:s rapport 2021:9 *Identifierade risker för felaktiga utbetalningar och bidragsbrott inom arbetslöshetsförsäkringen* redogör vi här för identifierade risker för felaktiga utbetalningar och för arbetslöshetskassornas kontroller i syfte att motverka felaktiga utbetalningar.

2.1 Risker för felaktiga utbetalningar

I IAF:s rapport 2021:9 konstateras att betydande risker för felaktiga utbetalningar finns inom följande områden

- uppgifter som behövs i handläggningen är felaktiga
- oanmälda eller ändrade förhållanden
- beslutsrisker
- risker hos Arbetsförmedlingen.

I samband med en ansökan om arbetslöshetsersättning lämnar den ersättningssökande in ett förhållandevis stort antal uppgifter på egen hand som påverkar rätten till arbetslöshetsersättning och beräkningen av storleken på ersättningen. Det handlar framför allt om arbetsgivarintyg men även läkarintyg och andra intyg av betydelse för rätten till ersättning. Om beslutsunderlagen är felaktiga finns en uppenbar risk för felaktiga utbetalningar. Även under pågående ersättningsperiod är arbetslöshetskassan beroende av att den ersättningssökande lämnar in uppgifter om ändrade förhållanden som kan påverka arbetslöshetsersättningen. Beroendet av egenrapporterade uppgifter från den ersättningssökande innebär en ökad risk för felaktiga utbetalningar.

Risker för felaktiga utbetalningar finns även på grund av att bestämmelserna i arbetslöshetsförsäkringen är komplexa och att det saknas praxis på vissa områden. Detta kan innebära att arbetslöshetskassorna tolkar bestämmelserna olika och att felaktiga beslut fattas. Även Arbetsförmedlingens kontrollfunktion är av väsentlig betydelse. För att kunna förhindra felaktiga utbetalningar är arbetslöshetskassorna beroende av att Arbetsförmedlingen skickar underrättelser till arbetslöshetskassorna om det finns skäl för Arbetsförmedlingen att misstänka att den arbetssökande

missköter sitt arbetssökande, eller om den arbetssökande inte uppfyller grundvillkoren i arbetslöshetsförsäkringen.²

2.2 Kontroller för att motverka felaktiga utbetalningar

Arbetslöshetskassorna arbetar med kontroller i samband med ansökningar om arbetslöshetsersättning, kontroller under pågående ersättningsperioder samt med insatser för att förebygga felaktiga utbetalningar.

I samband med att en ansökan om arbetslöshetsersättning inkommer sker ett informationsutbyte med Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och CSN för att kontrollera om ersättning har betalats ut från någon av dessa myndigheter. Arbetslöshetskassorna kontrollerar även den information som lämnas av den ersättningssökande, arbetsgivare och Arbetsförmedlingen.

För de ersättningssökande som arbetar i någon omfattning samtidigt som arbetslöshetsersättning betalas ut görs även kontroller under pågående ersättningsperiod. Exempelvis kontrolleras deklarerad tid på tidrapporterna mot arbetad tid i arbetsgivarintygen. Arbetslöshetskassorna begär även in arbetsgivarintyg för att kontrollera att godkända bisysslor inte har utökats.

Utöver ovanstående genomför arbetslöshetskassorna även olika typer av stickprovskontroller och särskilda kontroller av företagarenden och EU/EES-ärenden.

Arbetslöshetskassorna arbetar även med att förebygga felaktiga utbetalningar genom särskilda informationsinsatser till både ersättningssökande och arbetsgivare.

Utvecklingen av e-tjänster i samband med ansökningsförfarandet är ytterligare ett exempel på arbetslöshetskassornas arbete med att förebygga felaktiga utbetalningar.

---

² 9, 43 och 43a §§ Lag (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.

3 Arbetslöshetskassornas planerade åtgärder

Utvecklingsarbetet med kontroller för att motverka felaktiga utbetalningar är ett pågående arbete hos arbetslöshetskassorna. Här redogör vi för de åtgärder som Sveriges a-kassor tillsammans med arbetslöshetskassorna planerar att genomföra.

Våren 2021 inledde Sveriges a-kassor ett arbete tillsammans med arbetslöshetskassorna för att diskutera hur kontrollarbetet skulle kunna utvecklas. De möten som genomfördes ledde till att ett antal utgångspunkter för det fortsatta kontrollarbetet togs fram:

- I första hand ska förebyggande kontroller förhindra att ersättning betalas ut felaktigt.
- I andra hand ska efterhandskontroller genomföras för att upptäcka felaktigheter i ärenden.
- Arbetslöshetskassorna ska tillsammans med Sveriges a-kassor arbeta för en ökad automatisering av kontrollerna.
- Arbetslöshetskassorna ska arbeta för att säkerställa likabehandling i kontrollerna.

Under hösten 2021 tillsattes en arbetsgrupp med representanter från Sveriges a-kassor och arbetslöshetskassorna. Arbetsgruppen har bland annat i uppgift att ta fram allmänna arbetsrutiner för att underlätta likabehandling vid kontrollerna.

Arbetslöshetskassorna har sedan tidigare haft möjlighet att kontrollera de individuppgifter om ersättningssökande som finns hos Skatteverket. Under andra halvåret 2021 påbörjades ett arbete där arbetslöshetskassorna i en begränsad mängd ärenden manuellt kontrollerade arbetsgivarintyg mot individuppgifter för att se om den ersättningssökande uppfyllde arbetsvillkoret i arbetslöshetsförsäkringen. Sveriges a-kassor har i början av 2022 rekommenderat samtliga arbetslöshetskassor att använda dessa kontroller i större omfattning. En svårighet i detta arbete är att den information som finns i individuppgifterna saknar uppgifter om arbetad tid per kalendermånad, något som arbetslöshetskassorna behöver för att kunna kontrollera om den ersättningssökande uppfyller arbetsvillkoret i arbetslöshetsförsäkringen.

För att de uppgifter som har lämnats på tidrapporter ska kunna kontrolleras begär arbetslöshetskassorna in arbetsgivarintyg från den ersättningssökande. En svårighet i detta kontrollarbete är att arbetslöshetskassorna saknar möjlighet till sanktion, eller att hålla inne ersättning i de fall en ersättningstagare under pågående ersättningsperiod inte lämnar in arbetsgivarintyg. Sveriges a-kassor planerar i samarbete med arbetslöshetskassorna att under det första kvartalet 2022 inleda ett

arbeta med att använda individuppgifterna för att kontrollera om ersättningsökande har haft arbete under pågående ersättningsperiod.

De kontroller som genomförs med hjälp av individuppgifter är i nuläget manuella, vilket kräver förhållandevis stora utredningsresurser hos arbetslöshetskassorna. Sveriges a-kassor har därför tillsammans med en extern IT-leverantör inlett en förstudie om möjligheterna till automatiserade kontroller. De automatiserade kontrollerna skulle innebära att handläggarna på arbetslöshetskassorna uppmärksammas på ärenden som kan kräva en kontroll av att rätt ersättning har betalats ut. Under 2022 kommer de förslag som har arbetats fram att diskuteras vidare.

De utökade kontrollerna kommer sannolikt innebära merkostnader vid handläggningen av ersättningsärenden hos arbetslöshetskassorna. Dessutom kommer en eventuell utveckling av IT-stöd att medföra både utvecklingskostnader och framtida förvaltningskostnader. Sveriges a-kassor ser att dessa kostnader, tillsammans med eventuella kostnader för deras samordnande funktion, kommer att vara de främsta användningsområdena för de bidrag som har betalats ut i syfte att motverka felaktiga utbetalningar.

Postadress:
IAF
Box 210
641 22 Katrineholm

Telefon: 0150 - 48 70 00
Fax: 0150 - 48 70 02
E-post: iaf@iaf.se
Webbplats: www.iaf.se

